

CAIET DE ACTIVITĂȚI

**LBRIS**

We know  
books

**LITERA**

Mihaela Daniela  
Cîrstea

Alexandra  
Dragomirescu

Ileana Sanda

**8**

# Limba și literatura română

CLASA A VIII-A

## CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i> .....	3	<b>4. Tradiție și inovație</b> .....	<b>66</b>
<i>Evaluare inițială</i> .....	4	Structuri textuale: textul explicativ și argumentativ .....	66
<b>1. Călătoria</b> .....	<b>6</b>	Compararea textelor .....	68
Textul epic .....	6	Exprimarea preferințelor și a opiniilor .....	70
Personajul .....	8	Circumstanțiala de loc .....	72
Etapele scrierii .....	10	Circumstanțiala de timp .....	74
Părțile de vorbire (actualizare) .....	12	Circumstanțiala de mod .....	76
Construcții active și pasive cu verbul <i>a fi</i> .....	14	Propoziția cauzală .....	78
Construcții cu pronume reflexive .....	16	Propoziția finală .....	80
Construcții impersonale.		Patrimoniul național .....	82
Construcții incidente .....	18	<i>Evaluare</i> .....	84
Construcții concesive și condiționale .....	20	<b>5. Modele și antimodele</b> .....	<b>86</b>
Călătoria ca formă de cunoaștere .....	22	Limbajul figurat (actualizare) .....	86
<i>Evaluare</i> .....	24	Limbajul figurat (hiperbola, aliterația, antiteza) ....	88
<b>2. O lume plină de sentimente</b> .....	<b>26</b>	Exprimarea sentimentelor .....	90
Textul liric (actualizare) .....	26	Redactarea de mână, redactarea computerizată .....	92
Versificația (actualizare) .....	28	Fonetica (actualizare) .....	94
Exprimarea sentimentelor .....	30	Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină .....	97
Textul argumentativ .....	32	Vocabularul (actualizare) .....	98
Enunțuri eliptice. Norme de punctuație .....	34	Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: conversiunea .....	102
Apoziția. Norme de punctuație .....	36	Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturi lexicale .....	104
Fraza. Coordonarea (actualizare) .....	38	Eroi și supereroi .....	106
Fraza. Subordonarea .....	40	<i>Evaluare</i> .....	108
Relații culturale .....	42	<b>6. Familia și comunitatea</b> .....	<b>110</b>
<i>Evaluare</i> .....	44	Texte epice (consolidare) .....	110
<b>3. Valori și atitudini</b> .....	<b>46</b>	Etica redactării .....	116
Textul dramatic (actualizare) .....	46	Variații de registru (argoul, jargonul). Limbajul colocvial .....	118
Structuri textuale .....	48	Limba vorbită și limba scrisă. Organizarea coerentă a textului .....	120
Prezentarea textului .....	50	Comunitatea .....	122
Părți de propoziție (actualizare) .....	52	<i>Evaluare</i> .....	124
Atributiva .....	54	<i>Evaluare finală</i> .....	126
Completiva directă .....	56		
Completiva indirectă .....	58		
Completiva prepozițională .....	60		
Valori culturale .....	62		
<i>Evaluare</i> .....	64		

Citește următorul text:

De câte ori deschid porțița și intru în grădină-mi pare  
Că mă cuprinde-o vrajă dulce, și florile-mi dezmiardă ochii.  
O fantazie uriașă le-a dat un strai la fiecare,  
Și fete nu-s pe tot pământul să-mbrace mai frumoase rochii.

Pe crin l-a miruit în frunte, lăsându-i hlamida regească  
Să poată-mpărăți cu fală norodu-i de mironosițe,  
Cicorilor le-a dat seninul strâns din privirea omenească,  
Iar răsul fărămat prin lume l-a nins pe foi de romănițe. [...]

La fiecare pas te-așteaptă câte-o minune, – ici scânteie  
Ca un rubin o ghințiană, colo un stânjinel se joacă...  
Slavă aceluia ce-aruncă din cer lumini de curcubeie,  
Și a știut să țese nalbei un cuib din tort de promoroacă! [...]

(Dimitrie Anghel, *Florile*)

- 1 Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate.  
\_\_\_\_\_
- 2 Menționează rolul verbelor și al pronumelor la persoana I din text.  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
- 3 Transcrie două figuri de stil diferite, precizând felul lor.  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
- 4 Analizează cuvintele subliniate din versul: *Cicorilor le-a dat seninul strâns din privirea omenească*, menționând partea de vorbire și cazul.  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
- 5 Precizează funcția sintactică a substantivelor subliniate din versurile:  
*O fantazie uriașă le-a dat un strai la fiecare,*  
*Și fete nu-s pe tot pământul să-mbrace mai frumoase rochii.*  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_



## Textul epic

## Citește!

A doua zi, Harry se trezi la ora cinci. Era prea emoționat să mai doarmă. Se dădu jos din pat și-și trase pe el blugii, pentru că nu voia să se plimbe prin gară în mantie de vrăjitor. Plănuia să se schimbe în tren. Mai verifică o dată lista de la Hogwarts să se asigure că nu uitase nimic, controlă ca Hedwig să fie bine închisă în colivie și apoi începu să se plimbe de colo-colo prin cameră, așteptând ca familia Dursley să se trezească. Două ore mai târziu, cufărul lui Harry, greu și mare cât toate zilele, fusese încărcat în mașina familiei, mătușa Petunia reușise să-l convingă pe Dudley să se așeze lângă Harry și, în sfârșit, porniră.

Ajunseră la King's Cross la ora zece și jumătate. Unchiul Vernon trânti cufărul lui Harry pe un cărucior de bagaje și i-l duse până la gară. Lui Harry i se păru un gest de o neobișnuită amabilitate, până când unchiul Vernon se opri brusc la capătul peroanelor și, cu un rânjet sadic pe față, spuse:

— Ei, băiețe, iată-te ajuns. Aici e peronul nouă, lângă el – peronul zece. Peronul tău ar trebui să fie pe undeva pe la mijloc, dar se pare că încă nu l-au construit, așa-i?

Avea, bineînțeles, dreptate. Era un nouă mare, de plastic, deasupra unui peron și un zece mare de plastic deasupra peronului de lângă el, iar între ele, nimic – nimicuța.

— Succes în noul an școlar! Îi ură unchiul Vernon, cu un zâmbet, încă și mai răutăcios.

Porni spre ieșire fără să mai spună un cuvânt. Harry se întoarse și văzu mașina familiei Dursley plecând. Toți trei râdeau cu gura până la urechi. Lui Harry i se făcu frică. Cum să iasă din încurcătura asta? Lumea deja începuse să-i arunce priviri ciudate din cauza bufniței Hedwig. Va trebui să întrebe pe cineva.

Opri un impiegat care trecea pe acolo și-l întrebă cu ce tren poate ajunge la Hogwarts, având grijă să nu sufle un cuvânt de peronul nouă și trei sferturi. Impiegatul nu auzise în viața lui de Hogwarts, iar când Harry nu fu în stare să-l lămurească nici măcar în ce zonă a țării se află locul cu pricina, începu să-și piardă răbdarea, de parcă Harry ar fi făcut-o dinadins pe prostul. Împins de disperare, Harry se interesă de trenul cu plecare la ora unsprezece, dar impiegatul îi răspunse scurt că nu exista așa ceva, după care plecă cu pași hotărâți mai departe bombănind ceva despre tot felul de terchea-berchea, care te fac să-ți pierzi timpul degeaba. Harry încerca din răspuț să nu se panicheze. După ceasul cel mare al gării, mai avea zece minute până la trenul de Hogwarts și nu avea nici cea mai mică idee cum să-l găsească.

J.K. Rowling, *Harry Potter și piatra filosofală*

## Știi că?

J.K. Rowling este o scriitoare britanică, iar ideea scrierii seriei Harry Potter i-a venit într-o călătorie cu trenul.

Cărțile care îl au drept personaj principal pe Harry Potter sunt opt la număr și au fost ecranizate, actorul Daniel Radcliffe jucând rolul personajului principal.

*Harry Potter și piatra filosofală* este primul volum din serie, este o carte de tip *fantasy* (gen al literaturii fantastice).

- 1 Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul cuvintelor subliniate din următoarele propoziții.
  - a) Era prea emoționat să mai doarmă. \_\_\_\_\_
  - b) Porni spre ieșire fără să mai spună un cuvânt. \_\_\_\_\_
- 2 Scrie câte un antonim pentru sensul cuvintelor subliniate din următoarele secvențe:
  - a) *așteptând ca familia Dursley să se trezească* \_\_\_\_\_
  - b) *începuse să-i arunce priviri ciudate* \_\_\_\_\_
- 3 Indică, prin două enunțuri, polisemia verbului *a porni*.  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_
- 4 Transcrie din text trei cuvinte din câmpul semantic al *gării*.  
\_\_\_\_\_
- 5 Precizează doi indici temporali din textul citat.  
\_\_\_\_\_
- 6 Formulează o idee principală/secundară din textul citat.  
\_\_\_\_\_
- 7 Scrie două argumente prin care să demonstrezi că textul citat este epic.
  - a) Argumentul 1: \_\_\_\_\_
  - b) Argumentul 2: \_\_\_\_\_
- 8 Comentează, în 30–40 de cuvinte, secvența: — *Ei, băieți, iată-te ajuns. Aici e peronul nouă, lângă el – peronul zece. Peronul tău ar trebui să fie pe undeva pe la mijloc, dar se pare că încă nu l-au construit, așa-i?*  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

## AUTOEVALUARE

- 1 Încercuiește **A** (enunț adevărat) sau **F** (enunț fals).
  - a) În textul dat este folosită relatarea la persoana a III-a. A – F
  - b) Naratorul textului este J.K. Rowling. A – F
  - c) Acțiunea se petrece la Hogwarts. A – F
  - d) Personajul principal al fragmentului se numește Harry. A – F
- 2 Alege varianta corectă:
  - a) Destinația personajului **este/nu este** Hogwarts.
  - b) Naratorul **este/nu este** implicat în evenimentele relatate.

## Personajul

Citește!

După cele întâmplate, Caspian și tutorele au avut mai multe conversații tainice sus, pe Marele Turn; de fiecare dată, Caspian afla tot mai multe despre Vechea Narnie. În timpul liber, nu se gândea și nu visa decât la vremurile de odinioară și își dorea ca totul să fie din nou ca atunci. Dar, firește, nu avea prea mult timp liber, fiindcă acum educația lui devenise ceva serios. Pe lângă cosmografie, retorică, heraldică, versificație și, firește, istorie, câteva elemente de drept, fizică, alchimie și astronomie, învăța să mână spada, să călărească, să înoate, să tragă cu arcul, să cânte la alăută și să vâneze cerbi. La magie învăța numai partea teoretică, fiindcă Cornelius îi spusese că partea practică nu este demnă de un prinț.

— Nici eu nu sunt prea bun magician, adăugase, nu știu să fac decât vreo câteva lucruri foarte simple.

Despre navigație („Care este ceva nobil și eroic”, îi spusese doctorul) nu învăța nimic, fiindcă Regelui Miraz nu-i plăceau nici corăbiile și nici marea. Învăța multe și din ceea ce vedea și auzea în jur. Când era mic, se întrebase adesea de ce nu-i place de mătușa lui, Regina Prunaprismia; acum înțelese că era din pricină că nici ea nu-l plăcea pe el. Începu, de asemenea, să bage de seamă că Narnia este o țară tristă. Impozitele erau mari, legile dure, iar Miraz, un om rău.

Trecură astfel mai mulți ani. La un moment dat, i se păru că Regina s-a îmbolnăvit; era mare agitație în castel. Fu chemat doctorul, iar curtenii șușoteau pe la colțuri. Asta se întâmpla la începutul verii. Într-o noapte, în timpul acestei agitații generale, doctorul Cornelius îl trezi la numai câteva ore după ce se culcase.

— Avem oră de astronomie, doctore? îl întrebă Caspian.

— Psst! Făcu doctorul. Aveți încredere în mine și faceți întocmai ce vă spun. Vă așteaptă o călătorie lungă.

Caspian fu luat prin surprindere, dar știa că poate avea încredere în tutore, așa că făcu întocmai ce-i spuse acesta.

Când ajunseră sus pe turn (era o noapte înnoată, care nu semăna deloc cu noaptea în care veniseră să vadă conjurația Tavei și a lui Alambi), doctorul Cornelius îi spuse:

— Dragul meu prinț, trebuie să plecați din acest castel pe dată și să vă căutați norocul în lume. Aici viața vă este în primejdie.

— Bine, dar de ce? întrebă Caspian.

— Pentru că sunteți adevăratul Rege al Narniei, Caspian al Zecelea, adevăratul fiu și moștenitor al lui Caspian al Nouălea.

În aceeași clipă, îngenunche și-i sărută mână.

— Ce-nseamnă toate astea? Nu înțeleg, spuse Caspian.

— Nu știu cum de nu m-ați întrebat până acum, spuse doctorul, de ce, deși sunteți fiul lui Caspian al Nouălea, nu sunteți Regele Caspian. În afară de Maiestatea Voastră, toți știu că Miraz este un uzurpator.

C.S. Lewis, *Cronicile din Narnia, Prințul Caspian*

## Știai că?

C.S. Lewis este scriitor și cadru universitar britanic, cunoscut mai ales prin operele sale narative grupate în ciclul *Cronicile din Narnia* (*Nepotul magicianului; Leul, Vrăjitoarea și dulapul; Calul și băiatul; Prințul Caspian; Călătorie cu Zori de zi; Jițul de argint; Ultima bătălie*).

1 Scrie numele personajelor menționate în text.

---

2 Comentează, în 30–40 de cuvinte, relația dintre cele două personaje, prințul Caspian și doctorul, evidențiată în fragmentul dat.

---



---



---

3 Redactează o compunere, de minimum 100 de cuvinte, în care să caracterizezi personajul prințul Caspian din textul dat.

În compunerea ta, trebuie:

- ✓ să prezinți două trăsături ale personajului;
- ✓ să ilustrezi două modalități de caracterizare a personajului, prin câte o secvență comentată;
- ✓ să ai un conținut adecvat cerinței;
- ✓ să respecti precizarea privind numărul de cuvinte.

---



---



---



---



---



---



---



---



---



---

## AUTOEVALUARE

1 Încercuiește **A** (enunț adevărat) sau **F** (enunț fals).

- |   |       |
|---|-------|
| a) Doctorul este tutorele prințului Caspian.                                | A – F |
| b) Acțiunea textului este relatată la persoana I, naratorul fiind personaj. | A – F |
| c) Prințul Caspian dorește să readucă la viață Vechea Narnie.               | A – F |
| d) Regele Miraz nu dorea ca prințul Caspian să studieze navigația.          | A – F |

2 Alege varianta corectă:

- a) Prințul Caspian **este/nu este** adevăratul moștenitor al tronului.
- b) Cornelius **este/nu este** un bun magician.

## Etapetele scrierii

- 1 Citește următorul text:

Într-o zi călduroasă de vară am acceptat invitația la ceai a unei vechi cunoștințe, o distinsă doamnă pasionată de arta medievală pe care nu o mai văzusem de câțiva ani. După un drum epuizant cu mașina care a durat cinci ore am ajuns într-o zonă liniștită de munte unde singurul zgomot era cel făcut de trilarile păsărilor care își aveau cuiburile în copacii din jur. Am găsit imediat casa albastră unde locuia cunoștința mea. Mam oprit în fața unor porți impunătoare care sau deschis imediat cu un sunet înfricoșător.

- 2 Transcrie textul de mai sus, scris de un elev de clasa a VIII-a, corectând greșelile de scriere și de punctuație.

---

---

---

---

---

---

---

---

- 3 Scrie o compunere, de minimum 100 de cuvinte, în care să continui textul de mai sus, respectând succesiunea logică a acțiunii.

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

- 4 Citește compunerea ta unui membru al familiei sau unui prieten și roagă-l să îți ofere sugestii pentru a îmbunătăți textul scris de tine. Notează aceste sugestii.

---

---

**Reține!**

Prezentarea primei variante a textului în fața unui public pentru a obține un feedback, evaluarea feedbackului primit și integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului constituie etape importante ale procesului de redactare.



## Părțile de vorbire (actualizare)

- 1 Identifică ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate din textul dat.

Întors la hotel, i-am făcut un semn prietenesc receptionerului cu care fusesem atât de urâcios în acea dimineață. Nu mi-am revenit decât atunci când m-am așezat pe marginea patului. Euforia s-a scurs de pe mine ca stropii unui duș. Incredibil, mi-am spus. Niște oameni care trăiesc atât de frumos, care gustă armonia și calmul, să nu descopere deliciul confortului! Părea dincolo de imaginație. Acum abia simțeam oboseala pe care o acumulasem umblând ziua întreagă.

(Horia Aramă, *Planeta celor doi sori*)

---

---

---

---

---

---

---

---

- 2 Analizează substantivele subliniate din enunțurile date, menționând felul, genul, numărul și cazul.

• Am azvârlit din mers cartela de închidere a camerei. Receptionerul a prins-o agil.

---

---

---

---

---

---

---

---

- 3 Notează modul, timpul, persoana și numărul verbelor de mai jos.

a) mersese	_____	f) să merg	_____
b) mergeam	_____	g) să fi mers	_____
c) merse	_____	h) aş merge	_____
d) am să merg	_____	i) aş fi mers	_____
e) mergi!	_____	j) nu mergeți!	_____

- 4 Menționează felul și cazul pronumelor subliniate din enunțurile:

Se oprise și mă privea drept în ochi. Avea gâtul de lebădă, iar părul roșcat.

— Îți place? mi-a spus în loc de orice introducere.

(Horia Aramă, *Planeta celor doi sori*)

---

---

---

---

- 5 Subliniază formele verbale nepersonale și menționează felul lor:
- Se pricepe a spune povești interesante. \_\_\_\_\_
  - Acea carte este de colorat. \_\_\_\_\_
- 6 Alcătuieste un enunț în care verbele *a fi* și *a ieși* să aibă valoare copulativă.
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- 7 Alege forma corectă:
- Artistul **crează/creează** un tablou frumos.
  - Ele **înseși/inșiși** au cântat în cor.
  - Maria **voia/vroia** să plece într-o călătorie.
  - Propriii/proprii** lor copii au fost acolo.
  - Țara **care/pe care** am vizitat-o atunci este Grecia.
  - Colegii **noștri/noștrii** ne-au ajutat.
  - Fata **aceea/aceia** nu mi-a spus cum se numește.
  - Aș fi/aș fii** mers la munte în vacanță.
- 8 Subliniază numeralele cu valoare pronominală din enunțurile următoare.
- Doi au ajuns la timp, dar trei au întârziat. Primul a spus că el știa că programarea era la zece, nu la nouă.*
- 9 Alcătuieste enunțuri în care să folosești:
- un substantiv propriu în cazul vocativ
  - un verb la modul conjunctiv perfect
  - un adjectiv la gradul comparativ de superioritate
  - un pronume de politețe în cazul acuzativ
  - un pronume personal în cazul genitiv
  - un adjectiv pronominal posesiv
  - un adjectiv pronominal demonstrativ
  - un adverb de mod
  - o interjecție cu valoare predicativă
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

## AUTOEVALUARE

- 1 Încercuiește **A** (enunț adevărat) sau **F** (enunț fals).
- Substantivul în cazul vocativ are funcție sintactică de subiect. A – F
  - Verbul la gerunziu poate avea funcție sintactică de predicat. A – F
  - Numeralul poate avea valoare pronominală, substantivală sau adjectivală. A – F
  - Conjunțiile coordonatoare copulative leagă două propoziții de același fel. A – F
- 2 Alege varianta corectă:
- În enunțul *Pixul este al meu.*, substantivul este articulat cu articolul **hotărât/nehotărât**.
  - Enunțul *Alerg, dar obosesc repede.* conține o conjuncție coordonatoare **copulativă/adversativă**.